दैनिकं ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमसंस्कृतवार्ताः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

पञ्चाङ्गम्
अद्य कालयुक्तः वि.सं. २०८१,
कलियुगाब्धः ५१२५ वसन्त-ऋतुः
सूर्यः उत्तरायणः फाल्गुणः शुक्लषष्ठी
तिथिः फाल्गुणः 22 प्रविष्ठाशः मङ्गलमयः भवेत्

■ पृष्ठ-4 ■ वर्ष-4 ■ अङ्क-125 | 1 | मार्च 05, 2025 | Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

2 HPCM- वनमित्रेभ्यः नियुक्तिपत्रं शीघ्रमेव, महिलाः युवसमूहाः च वनसंरक्षणस्य क्षतिपूर्तिं प्राप्स्यन्ति

3 हमीरपुरस्य शिक्षकैः ज्ञातः गूगल सूट इत्यस्य प्रविधिः, माइक्रोसॉफ्ट ऑफिस, वीडियो एडिटिंग कार्यप्रणाली च

4 KKSU : कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृत विश्वविद्यालये पञ्चदिवसीय अनुवाद-कार्यशाला

सुभाषितम्

**हृदयात्सम्परित्यज्य,
सर्वमेव महामतिः।
यस्तिष्ठति गतव्यग्रः,
स मुक्तः परमेश्वरः।।**

हिन्दर्थः- जो पुरुष हृदय के सब विषयों को त्याग कर चित्त की व्यग्रता (व्याकुलता) से मुक्त रहता है, वह मुक्त साक्षातत् परमेश्वर है।

सर्वकारः भारतम् आत्मनिर्भरं कर्तुं सततं विकासपथे कार्यरतः अस्ति-प्रधानमन्त्री

अर्थव्यवस्थायां लघुद्योगाः महत्त्वपूर्णां भूमिकाम् आवहन्ति

हिमसंस्कृतवार्ता। प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी उक्तवान् यत् सर्वकारः भारतम् आत्मनिर्भरं कर्तुं सततं विकासपथे कार्यरतः अस्ति अधुना च एतदर्थं परिष्कारेषु तीव्रता आनीयते । तेनोक्तं देशेन गतदशवर्षेषु स्वप्रतिबद्धता परिष्कारान् प्रति आर्थिकानुशासनं प्रति पारदर्शितां च प्रति दर्शिता अस्ति। लघूद्योगानां विषये चर्चयता श्रीमोदिना उक्तं यत् अर्थव्यवस्थायां एते उद्योगाः महत्त्वपूर्णां भूमिकाम् आवहन्ति । प्रधानमन्त्री दृश्यथव्यमाध्यमेन वित्तसंकल्पनापत्रानन्तरं लघूद्योगानां विषये भाषमाणः आसीत् । व्यापारसरलीकरणसन्दर्भ सर्वकारस्य पदक्रमाणां विषये चर्चयता श्रीमोदिना उक्तं यत् वित्तसंकल्पनापत्रे निर्माणस्य तथा च निर्यातस्य सन्दर्भ महत्त्वपूर्णाः पदक्रमाः उत्थापिताः सन्ति। प्रधानमन्त्री उक्तवान् यत् शोधः विकासश्च भारतस्य निर्माणाभिक्षमतायां महत्त्वपूर्णां भूमिकाम् आवहति। आधुनिकक्रीडनकानां पादत्राणानां तथा च चर्मोद्योगानां क्षेत्रे भारतस्य क्षमतां विश्वं सम्यक्तया परिचिनोति । तेन एतेषु उद्योगेषु अग्रगण्याः निवेदिताः यत् ते केवलं दर्शकभूताः मा भवेयुः अपितु वैश्विक-आपूर्तिक्षेत्रे अवसरान् पश्येयुः। प्रधानमन्त्रिणा प्रोक्तं यत् अधुना मुख्यतया क्रियात्मक-उत्पादानां निर्माणे एव अवधानं भविष्यति येषां वैश्विकस्तरे अभियाचनं वर्तते। पीएल् आई प्रोडक्भू लिंकड् इंसेटिव इति योजनायाः अन्तर्गतं पञ्चाशत्सहस्रकोटिरूप्यकाणां निवेशः सञ्जातः अस्ति तथा च त्रयोदशलक्षकोटिरूप्यकाणां उत्पादनं सज्जातम् अस्ति ।

राष्ट्रपतिना भारतीय-राजस्व-सेवायाः अधिकारिणः सम्बोधिताः

हिमसंस्कृतवार्ताः। राष्ट्रपति-भवने भारतीय-राजस्व-सेवायाः प्रशिक्षु-अधिकारिणः सम्बोधयन् राष्ट्रपतिः प्रोक्तवती यत् विकासस्य स्थायित्वं समावेशित्वं च कर्तुं संसाधनानाम् प्रबन्धनं कुशलतापूर्वकं निष्पक्षतया च करणीयम्। सा प्रोक्तवती यत् देशस्य मूलसंरचना वर्धमाना अस्ति। प्राविधिक-सम्पर्कः दूरतां न्यूनी करोति आर्थिक अवसराः च पूर्वपेक्षया अधिकतया सुलभाः सन्ति।

अमरीकीयः राष्ट्रपतिः डोनाल्ड ट्रम्प इत्यनेन यूक्रेनस्य सैन्यसहायता निरस्तीकृता

हिमसंस्कृतवार्ताः। अमरीकीयः राष्ट्रपतिः डोनाल्ड ट्रम्प इत्यनेन यूक्रेनस्य सैन्यसहायता निरस्तीकृता। व्हाइट हाउस इत्यस्य एकः अधिकारी-वार्ताहरैः सह अवदत् यत् राष्ट्रपतिः ट्रम्प स्पष्टीकृतवान् यत् अमरीका-देशः शान्ति-विषये केन्द्रितः अस्ति। तस्य सहयोगिनः अपि तस्मिन् लक्ष्ये प्रतिबद्धाः भवेयु इति। अमरीका-देशः साहाय्यस्य विरामं कृत्वा समीक्षां कुर्वन् अस्ति यत् समाधाने कथं योगदानं भवेत् इति सुनिश्चितं क्रियते। एषः पदक्षेपः यूक्रेन-देशस्य राष्ट्रपतिः बोलोदिमीर जेलेंस्की, अमरीका देशस्य राष्ट्रपतिः डोनाल्ड ट्रम्प च मध्ये तस्य उपनिदेशकः च मध्ये आश्चर्यजनकस्य सार्वजनिक-विवादस्य केवलं दिवसाभ्यन्तरे एव कृतः। एतेन घटनाक्रमेण यूक्रेनदेशे रूस-देशेन सह शान्तिवार्तायां सहमतिं कर्तुं बलं वर्धते इति अपेक्षा अस्ति।

संयुक्तराष्ट्रमानवाधिकारस्य प्रमुखस्य वोल्कर-तुर्क इत्यस्य टिप्पणी दृढतया भारतेन निरस्तीकृता

हिमसंस्कृतवार्ताः। जिनेवा-नगर मानवाधिकार परिषदः वैश्विकसंसूचनासंदर्भ संयुक्त राष्ट्र मानवाधिकारस्य प्रमुखस्य वोल्कर-तुर्क इत्यस्य टिप्पणी दृढतया भारतेन निरस्तीकृता। जिनेवा-नगरे संयुक्त राष्ट्रसंघस्य भारतस्य स्थायीप्रतिनिधिः श्री अरिंदमबाग्ची इत्ययं टिप्पणी निराधारा वर्तते इति प्रोक्तवान्। सः प्रोक्तवान् यत् एषा भूतलस्य वास्तविकतां न प्रतिविम्बयति। असौ प्रोक्तवान् यत् भारतं विश्वस्य बृहत्तम-लोकतन्त्रयुक्तः देशः अस्ति। श्री बाग्ची वर्यः जम्मू-कश्मीरस्य उच्च-मतदान प्रतिशतं, वर्धमानं पर्यटनं, द्रुत-विकासं च सबलं प्रतिपादितवान् । संयुक्तराष्ट्रसंघस्य प्रतिवेदनस्य अति सरलीकरणविषये, विषयाणां चयनविषये च भारतं चिन्तां प्रकटितवत्।

प्रतिदिनं नवीनतमं हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकवार्तापत्रं प्राप्त्यर्थं 7876636263 Watsapp संख्या मध्ये नमो नमः लिखन्तु

To get the latest himsanskritvartah Daily Sanskrit Newspaper every day, write Hello on 7876636263 Watsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

अन्तरिक्ष आधारित-हस्तक्षेपाः अपरम्परागत संकटाः च सुरक्षा तन्त्राय आह्वानं जनयन्ति-रक्षामन्त्री

हिमसंस्कृतवार्ताः। रक्षा-मन्त्री-राजनाथसिंहः प्रोक्तवान् यत् विविधबिधयुद्धानि अन्तरिक्ष आधारित-हस्तक्षेपाः अपरम्परागत संकटाः च सुरक्षा तन्त्राय आह्वानं जनयन्ति। सः प्रोक्तवान् यत् आन्तरिक-बाह्यसुरक्षायाः अतिव्याप्तेः कारणात् विश्वे सुरक्षा स्थितिः अधिकाधिकं आह्वानपूर्वकम् अभवत्। अद्य नवदिल्ल्यां आन्तरिकसुरक्षायाः उन्नत-प्रौद्यौगिकी-विषये उपवेशनं सम्बोधित्वा असौ उक्तवान् यत् विद्रोहेण वामपक्षीय उग्रवादेन आतङ्कवादेन च प्रभावितानां क्षेत्राणां स्वस्य भिन्नाः समस्याः वर्तन्ते। सः समस्यासु विशिष्ट ध्यानं दातुं बलं दत्तवान्।

महाराष्ट्रस्य खाद्य-आपूर्तिमन्त्री धनञ्जयमुण्डे स्वस्य त्यागपत्रं दत्तवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः। महाराष्ट्रस्य खाद्य-आपूर्तिमन्त्री अथ च नागरिकसुरक्षामन्त्री धनञ्जयमुण्डे स्वस्य त्यागपत्रं मुख्यमन्त्रिणे देवेन्द्रफडनवीसाय समर्पितवान्। वार्ताहरैः सह संवादे फडनवीसः उक्तवान् यत् तेन श्रीमतः मुण्डे इत्यस्य त्यागपत्रं स्वीकृतम् अस्ति। अस्य त्यागपत्रस्य पृष्ठतः श्रीमतः मुण्डे इत्यस्य सहयोगिनः सन्तोषदेशमुखस्य हत्यायां संलिप्तता अस्ति। विपक्षिदलानां सदस्याः भाजपायाः च विधायकः श्रीसुरेशः मुण्डे इत्यस्य त्यागपत्रं वाञ्छन्ति स्म ।

HPBOSE EXAM : राज्ये लाहौल-स्पीतिं, पाङ्गीं च विहाय दशमी-द्वादशी कक्ष्योः परीक्षाः आरब्धाः

हिमसंस्कृतवार्ताः - धर्मशाला।
हिमाचलप्रदेशे लाहौल-स्पीतिः, चम्बा-जनपदस्य पाङ्गी-क्षेत्रं च विहाय दशमी-द्वादशी-वर्गयोः वार्षिकपरीक्षाः मंगलवासरे आरब्धाः। प्रथमदिने १०वीं कक्षायाः हिन्दीभाषायाः, १२ वी कक्षायाः अर्थशास्त्रस्य च परीक्षा प्रातः ८:४५ वादनतः मध्याह्न १२ वादनपर्यन्तं कृता । विद्यालयेषु अभ्यर्थिनः निरीक्षणं कृत्वा एव परीक्षाभवनं प्रति प्रेषिताः आसन्। परीक्षाकेन्द्रेषु अनुकरणं निवारयितुं विशेषव्यवस्थाः दृष्टाः। तस्मिन् एव काले शिक्षामण्डले अपि सीसीटीवी-कैमराद्वारा अभ्यर्थीनां दृष्टिः आसीत् । अपरपक्षे काङ्गरामण्डले प्रथमदिने एव त्रयः अनुकरणकर्तारः गृहीताः । परीक्षायाः कृते

राज्ये २३०० केन्द्राणि स्थापितानि सन्ति। परीक्षां दातुं ये छात्राः आगताः तेषां सम्यक् परीक्षणं कृत्वा एव सभागारं प्रति प्रेषिताः आसन्। निरीक्षणकाले अभ्यर्थिभिः आनीतानां लेखनफलकानां निरीक्षणं कृतम्, तेषां ज्यामितिपेटिकानां अपि सम्यक् निरीक्षणं कृतम् । मंगलवासरे परीक्षायाः प्रथमदिने काङ्ड़ामण्डले अनुकरणं कुर्वन्तः त्रयः अभ्यर्थिनः विभिन्नैः उड्डयनदलैः गृहीतवन्तः। अभ्यर्थीनां यूएमसी-प्रकरणानि कृत्वा बोर्ड-मुख्यालयं प्रति प्रेषितानि सन्ति। तस्मिन् एव काले बोर्डसचिवः डॉ. मेजर विशालशर्मा अवदत् यत् बोर्डस्य वार्षिकपरीक्षाः दशम-द्वादश-वर्गयोः मंगलवासरात् आरब्धाः सन्ति। वञ्चनानिवारणार्थं व्यवस्था कृता अस्ति।

हिमाचलप्रदेशे विधिव्यवस्था भ्रष्टा, मासद्वये १८ हत्याः- जयरामठाकुरः

हिमसंस्कृतवार्ताः- लघ्वीकाशी मण्डी।

पूर्वमुख्यमन्त्री विपक्षनेता च जयरामठाकुरः उक्तवान् यत् राज्ये विधिव्यवस्था पतिता अस्ति, प्रतिदिनं हत्या-बलात्कारयोः प्रकरणानि प्रकाशं प्राप्नुवन्ति। २०२५ तमस्य वर्षस्य एव प्रथममासद्वये १८ हत्याप्रकरणानि ज्ञातानि, एकदर्जनाधिकाः बलात्कारप्रकरणाः च प्रकाशं प्राप्ताः। एतानि विवरणानि सूचयन्ति यत् सर्वकारस्य प्रमुखः केवलं स्वस्य आसनविषये एव चिन्तयति, विधिव्यवस्थायाः निर्वाहः तस्य प्राथमिकता सर्वथा नास्ति इति भाति। एषः चिन्ताजनकः विषयः अस्ति, विधानसभासत्रे भाजपा उच्चैः एतत् विषयं उत्थापयिष्यति। अन्ताराष्ट्रीयशिवरात्रिमहोत्सवस्य समापनार्थं मण्डीनगरे कांगणीधार हेलीपैड इत्यत्र राज्यपालस्य शिवप्रतापशुक्लस्य स्वागतं कृत्वा विपक्षनेता पूर्वमुख्यमन्त्री च जयरामठाकुरः पत्रकारैः सह उक्तवान् यत् शिवरात्रिसदृशे धार्मिके आयोजने राजनैतिकवक्तव्यं दत्त्वा काङ्ग्रेसनेतृभिः उत्तमः सन्देशः न दत्तः। मेला-उत्सवेषु राजनैतिकविषयेषु वक्तुं परिहारः करणीयः, परन्तु गत-कतिपयवर्षेभ्यः काङ्ग्रेस-नेतृभिः अत्र आगत्य मम दुरुपयोगस्य नूतना परम्परा आरब्धा। जयरामठाकुरः मुख्यमन्त्रिणः उपमुख्यमन्त्रिणः च उपरि तीव्रप्रहारं कृत्वा महाकुम्भे निमज्जनं कृतवन्तः परन्तु सनातनविरोधिचिन्तनं परिवर्तयितुं न शक्तवन्तः इति अवदत्। काङ्ग्रेसः सदैव सनातनस्य विरोधं कृतवती। सद्यः समाप्तं महाकुम्भं विषये काङ्ग्रेस-सदस्यैः विविधाः टिप्पण्याः कृताः। मुख्यमन्त्रिणा, उपमुख्यमंत्रिणा सहितं केचन काङ्ग्रेस सदस्याः तानि एव कार्याणि कुर्वन्ति ये महाकुंभे स्नानं कृत्वा अपि सनातनस्य विरुद्धानि सन्ति। यदा कदापि राज्यसर्वकारेण मन्दिरेभ्यः धनं गृहीतं भवति स्म तदा केवलं मुख्यमंत्री-आश्रयकोषे एव गृहीतं भवति स्म, यस्य माध्यमेन निर्धनानां, निराश्रयाणां, आपदाप्रभावितानां च साहाय्यं भवति स्म, परन्तु राज्यस्य इतिहासे प्रथमवारं भवति यत् अधुना विभागस्य सञ्चालनाय अपि मन्दिरेभ्यः धनं अन्विष्यते।
जयरामठाकुरः उक्तवान् यत् उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्निहोत्री इत्यस्य विषये मम दया अस्ति। इदं प्रतीयते यत् मुख्यमन्त्री तस्य सचिवः च एतान् वराकान् जनान् भवतः विभागे किं कर्तव्यं किं न कर्तव्यम् इति अपि न पृच्छन्ति। सः अवदत् यत् भाषा, कला, संस्कृतिविभागः उपमुख्यमंत्रीसङ्गमे अस्ति। स्वविभागस्य सचिवेन सूचना कृता यस्मिन् मन्दिरेभ्यः धनग्रहणस्य विषये स्पष्टतया लिखितम् अस्ति, परन्तु अधुना उपमुख्यमन्त्री अस्मिन् विषये असत्यं वदति, परिहारात्मकानि उत्तराणि दत्त्वा विषयं परिहरितुं प्रयतते।

HPCM- वनमित्रेभ्यः नियुक्तिपत्रं शीघ्रमेव,

महिलाः युवसमूहाः च वनसंरक्षणस्य क्षतिपूर्तिं प्राप्स्यन्ति

हिमसंस्कृतवार्ताः- शिमला। वनविभागस्य विभिन्नयोजनानां परियोजनानां च समीक्षां कुर्वन् मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः राज्ये वनक्षेत्रस्य विस्तारं संरक्षणं च कर्तुं महिलामण्डलानां, युवकमण्डलानां, स्वयंसहायतासमूहानां, पंचायतानां च सहभागिता सुनिश्चेतुं निर्देशं दत्तवान्। वनसंरक्षणे सेवाप्रदानार्थं तेभ्यः समुचिता क्षतिपूर्तिः भविष्यति, राज्यसर्वकारेण अस्मिन् विषये शतकोटिरूप्यकाणि आवंटितानि सन्ति। एतदतिरिक्तं वनस्पतयः जीवितस्य प्रतिशताधारितं पञ्चवर्षेभ्यः परं प्रोत्साहनं दत्त्वा ते प्रोत्साहिताः भविष्यन्ति।
सः वने क्षेत्रे ६० प्रतिशतं फलानां खाद्यप्रजातीनां च रोपणं कर्तुं निर्देशं दत्तवान् येन वने एव वन्यजन्तुनाम् आवश्यकताः पूर्यन्ते। एतेन कृषकाणां सस्यानां पशूनां क्षतिः रक्षितुं साहाय्यं भविष्यति। सः विभागं रोपणस्य वनीकरणस्य च मूलदायित्वयोः एकाग्रतां स्थापयितुं निर्देशं दत्तवान् तथा च पर्याप्तकर्मचारिभ्यः सर्वसम्भवसहायतां च प्रदातुम् आश्वासितवान्।
मुख्यमन्त्री विभागाय निज-उद्यमिभिः सह वन- आच्छादन- क्षेत्रं वर्धयितुं निर्देशं दत्तवान्। विभागः एतादृशानां संस्थानां कृते तकनीकीसहायतां प्रदास्यति। सः विभागं वृक्षारोपणसहितं पादपानां परिपालनार्थं व्यवस्थां विकसितुं पृष्टवान्। राज्यसर्वकारः राज्यस्य पर्यावरणस्य रक्षणार्थं प्रतिबद्धतया कार्यं कुर्वन् अस्ति तथा च वर्तमानसर्वकारस्य विगतवर्षद्वये अस्मिन् विषये बहूनि पदानि गृहीतानि।

वनमित्राणि शीघ्रमेव नियुक्तिपत्राणि प्राप्स्यन्ति

सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अवदत् यत् नवनियुक्तानां वनमित्राणां कृते शीघ्रमेव नियुक्तिपत्राणि प्रदत्तानि भविष्यन्ति। सः अवदत् यत् कुलम् २०३३ अभ्यर्थिनः चयनिताः सन्ति, येषु ५५ प्रतिशतं महिलाः सन्ति। सः वनविभागस्य अधिकारिभ्यः नवनियुक्तानां वनमित्राणां कृते अभिमुखीकरणकार्यक्रमं सज्जीकर्तुं पृष्टवान्। अस्य कार्यक्रमस्य माध्यमेन वनमित्रेभ्यः तेषां भूमिकायाः उत्तरदायित्वस्य च विषये बोधं कारिष्यते तथा च अस्मिन् वर्षे मेमासस्य प्रथमसप्ताहात् अयं कार्यक्रमः आरभ्यते। सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारः वनमित्राय वेशभूषाणाम् अन्यसम्बद्धानां च सामग्रीनां कृते 6000 रुप्यकाणि प्रदास्यति।
मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारः राज्ये स्थानीयजनानाम् कृते जीविकायाः स्वजीविकायाः च अवसरान् सृजितुं इको-पर्यटनं प्रवर्धयति। सः अवदत् यत् प्रथमचरणस्य विभागेन अष्टौ इको-पर्यटनस्थलानि सक्रियताम् अवाप्तवन्तः, आगामिसप्ताहद्वये ७८ स्थलानि कार्यात्मकानि भविष्यन्ति। सः काङ्ड़ामण्डले अन्ताराष्ट्रीय-प्राणिविज्ञाननिकुञ्जस्य बनखण्डी इत्यस्य विकासस्य निर्माणकार्यस्य च समीक्षां कृतवान्। अस्यां परियोजनायां कार्यं शीघ्रं कर्तुं, उद्यानस्य कृते पर्याप्तं जनशक्तिं, मानकसञ्चालनप्रक्रियाः च सज्जीकर्तुं सः निर्देशं दत्तवान्। उद्यानं आगतानां पर्यटकानां कृते ग्रहालयादिसुविधानां निर्माणे अपि सः बलं दत्तवान्।

हिमसंस्कृतवार्ताः, डॉ. विवेक शर्मा, जोगिन्द्रनगरम्

सामान्यज्ञानम्

प्रश्नः 1. बागडोगरा- अंतरराष्ट्रीय विमानपत्तनम् कुत्र अस्ति?
उत्तरम् : सिलीगुड़ी (पश्चिम बंगाले)।
प्रश्नः 2. 'हेमव्याकरणः' इत्यस्य रचयिता कः अस्ति?
उत्तरम् - 'हेमचन्द्रः'।
प्रश्नः 3. 'नियमम् अनतिक्रम्य' इत्यस्य समस्त पदं किम्?
उत्तरम्- 'यथानियमम्'। (अव्ययीभावः)
प्रश्नः 4. 'कवीशः' इत्यस्य सन्धि- विच्छेदं कुरुत-
उत्तरम्- 'कवि + ईशः'।
प्रश्नः 5. "पृथिव्याः यमला स्वसा इति कथ्यते तस्य ग्रहस्य नाम किं?"
उत्तरम् – शुक्रः।

हमीरपुरस्य शिक्षकैः ज्ञातः गूगल सूट इत्यस्य प्रविधिः, माइक्रोसॉफ्ट ऑफिस, वीडियो एडिटिंग कार्यप्रणाली च

जिला- शिक्षक- प्रशिक्षणसंस्थाने शिक्षकाणां पञ्चदिवसीया कार्यशाला

हिमसंस्कृतवार्ताः- डॉ. अमित शर्मा, धनेटा, 4 मार्च 2025। हमीरपुरस्य जिलाप्रशिक्षणसंस्थाने (डाइट) गौना करौर इत्यत्र सेवारत शिक्षकाणां शिक्षकप्रशिक्षण कार्यशालायाः शुभारंभः सोमवासरे कार्यकारी प्रधानाचार्यस्य सुनीलकुमारवर्यस्य मार्गदर्शने अभवत्। पञ्चदिवसीय- कार्यशालायाः उद्देश्यं टीजीटी, सी एंड वी अध्यापकान् आभासी शिक्षणस्य (डिजिटल शिक्षणम्) प्रविधिषु दक्षान् कर्तुम् अस्ति येन ते आधुनिकशिक्षापद्धतिं प्रभावयुक्तां कुर्युः। जिला- उपनिदेशकः गुणवत्तानियंत्रणं (क्वालिटि कंट्रोल) नवीन शर्मा अपि शिक्षकान् संबोधयन् अकथयत् यत् सर्वे प्रतिभागिनः अत्र यत्किमपि अधिगमं करिष्यन्ति तस्य अनुप्रयोगः स्वकीये विद्यालये अवश्यमेव कुर्वन्तु। यस्य अनुप्रयोगेन आधुनिकसमये नवीनप्रविधीनां प्रयोगः छात्राणां हिते भवेत्। छात्राः अनेन माध्यमेन छात्राणां रुचिपूर्णतया अधिगमप्रवृतेः वर्धनं भविष्यति।

कार्यशालायाः द्वितीये दिवसे प्रातःकालीन सत्रे डॉ. अमित शर्मा उपस्थितेभ्यः अध्यापकेभ्यः संगणककौशलानां गूगलसूट इति विषये (जीमेल, ड्राइव, मीट, लेंस, फॉर्म, शीट, फोटोज, स्लाइड, डॉक्स) विस्तृतं प्रयोगात्मकं व्याख्यानं दत्तवान्। अस्मिन् सत्रे प्रत्यक्षमाध्यमेन एतेषाम् अनुप्रयोगानाम् अभ्यासोऽपि कृतः। द्वितीये सत्रे डॉ. तेजकुमारः राजकीय- माध्यमिक- विद्यालयः चलोखर इत्यनेन एम. एस. ऑफिस इत्यस्य विभिन्न पक्षाः विवेचिताः। तेन डॉक्स, पीडीएफ, एक्सेल प्रभृतीनां प्रारूपाणां विवेचनं कृतम्। अन्तिमे सत्रे नरेश मलोटिया, शास्त्री कन्या- वरिष्ठ- माध्यमिक- विद्यालयः नादौन इत्यनेन वीडियो एडिटिंगविषये सविस्तरं व्याख्यानम् अभ्यासश्च कारितवान्। अस्मिन् प्रशिक्षणे हमीरपुरस्य 44 शिक्षकाः उपस्थिताः सन्ति। डिजिटल शिक्षणस्य प्रविधीनाम् अवगमनेन विद्यालयेषु गुणवत्तापूर्णशिक्षायाः वर्धनं, शिक्षणप्रक्रिया च प्रभाशालिनी, रुचिपूर्णा च भविष्यति।

यूजीसी- नेट परीक्षायाः प्रथमप्रयासे उत्तीर्णा पूनम शर्मा

वैदिकगणस्य संस्थापकाध्यक्षस्य वत्सदेशराजशर्मणा शुभाशंसनम्

हिमसंस्कृतवार्ताः- वत्सदेशराजशर्मा

पूनमशर्मा स्वस्य प्रथमप्रयासे एव यूजीसी-नेट परीक्षां उत्तीर्य विशिष्टां सिद्धिं प्राप्तवती। पिता आशारामः माता च आशादेवी, तयोः सुपुत्री पूनम शर्मा या वर्तमानकाले संस्कृतविषये प्रशिक्षितस्नातका अध्यापिका (TGT) इति रूपेण कार्यरताऽस्ति, सा स्वशैक्षिकक्षेत्रे उल्लेखनीयां सफलतां प्राप्तवती। हिमाचलप्रदेशस्य मण्डीजनपदस्य करसोगक्षेत्रे स्थितं पोखीग्रामं सम्बद्धा पूनम शर्मा विश्वविद्यालयानुदानायोगेन (UGC) आयोजितायां राष्ट्रीयपात्रतापरीक्षायां (NET) हिन्दू-अध्ययन-विषये प्रथमप्रयासे एव सफलतां प्राप्तवती इति स्वस्य प्रतिभायाः प्रमाणं दत्तवती। अस्याः अतिरिक्तं, सा संस्कृतविषये द्विवारं यूजीसी-नेट परीक्षां राज्यपात्रतापरीक्षा (SET) च सफलतया उत्तीर्णवती। अस्याः उपलब्धेः शिक्षाजगति हर्षोत्साही संवृत्तौ। अस्याः सततपरिश्रमः, ज्ञानं समर्पणं च पदार्था अस्या गौरवपूर्णसिद्धिं प्राप्तुं सहायत्वं कृतवन्तः। स्वस्य सफलतायाः श्रेयः अपि अनया मात्रे प्रदत्तम्। वैदिकगणस्य संस्थापकाध्यक्षः वत्सदेशराजशर्मा अन्याश्च गणमान्यव्यक्तयः पूनमशर्मायै अस्याः विशेषसिद्धेः निमित्तं हार्दिकं शुभाशंसनमाशीर्वादं च दत्तवन्तः। अस्याः सफलतया केवलमस्याः परिवारः न तु सम्पूर्णक्षेत्रमपि गर्वितं जातम्। पूनमशर्मण एषा उपलब्धिरागामिनीं सन्ततिं प्रेरयिष्यति।

सरदारपटेलविश्वविद्यालय, मंडी इत्यत्र प्रदर्शन्याः आयोजनम्

विश्वविद्यालय- कार्यकारी- परिषद्- सदस्यः चन्द्रशेखरः अवलोकनं कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः- डॉ. अमित शर्मा।

अंतर्राष्ट्रीय- शिवरात्रिमेलापकं, मंडी इत्यत्र सरदारवल्लभभाईपटेलस्य 150तमे जयंत्यवसरे सरदारपटेलविश्वविद्यालयस्य मंडी इत्यस्य प्रदर्शन्याः अवलोकनं चन्द्रशेखरः, विधायकः धर्मपुरविधानसभाक्षेत्रं, विश्वविद्यालय- कार्यकारी- परिषदः सदस्यश्च अकरोत्। कुलपतिः आचार्यः ललितकुमार अवस्थी, कुलपतिः सरदारपटेलविश्वविद्यालयः तस्य स्वागतम् अकरोत्। अवसरेऽस्मिन् डॉ. सनीलठाकुरः अधिष्ठाता, योजना-विकासः, प्रदर्शनीसमन्वयकः डॉ. राकेशकुमारशर्मा, सहायक- आचार्यः विकेशकुमारः, अधीक्षकः दीपक पुरी च उपस्थिताः आसन्। मुख्यातिथिः चन्द्रशेखरः अत्र प्रदर्शितानां विभिन्ननवाचाराणां परियोजनानां च अवलोकनं कृतवान्। छात्राणां प्रयासानां सराहना चापि कृता। विश्वविद्यालयेन प्रारब्धा योजना 'अर्न वाईल यू लर्न' (Earn While You Learn) इत्यस्याः शुभारंभोऽपि कृतः। योजनान्तर्गतं कार्यरतेभ्यः योग्यविद्यार्थिभ्यः प्रमाणपत्राणि चापि वितरितानि। अस्मिन् अवसरे सः छात्राणां प्रयासानां सराहनां चापि अकरोत्। कुलपतिः आचार्यः ललितकुमार अवस्थी अवदत् यत् एतादृश्यः प्रदर्शन्यः छात्राणां व्यावसायिककौशलं वर्धयितुं सहायकाः भवन्ति। डॉ. राकेशकुमारशर्मा अवदत् यत् 'अर्न वाईल यू लर्न' योजनायाः अंतर्गतं राहुलः, सुरेखा, वेद प्रकाशः, रोहितः, दीपकः, शुभमः, साहिलः, शिवमः, अंकितः, डिम्पलः, भुवनेश्वरी, खुशबु कैलाशश्च मुख्यातिथिना सम्मानिताः।

हिमाचलप्रदेशविश्वविद्यालयस्य कर्मचारिणः वेतनं न प्राप्य कुपिताः, प्रशासनभवनस्य बहिः प्रदर्शनं कृतवन्तः

हिमसंस्कृतवार्ताः - डॉ पद्मनाभः।

शिमला। हिमाचलप्रदेश-विश्वविद्यालयस्य शैक्षिक-अशैक्षिककर्मचारिणः फरवरीमासस्य वेतनं चतुर्थमार्चपर्यन्तं न प्राप्तवन्तः। एतेन कारणेन विश्वविद्यालयस्य अशैक्षिककर्मचारिणः द्वितीयं दिनं पर्यन्तं प्रशासनभवनस्य बहिः एकत्रीभूय सर्वकारं विश्वविद्यालयप्रशासनं च विरुद्ध्य असावधानताभावस्य विरोधं कृत्वा प्रदर्शनं अकुर्वन्। अशैक्षिककर्मचारिणः उक्तवन्तः यत् एषः प्रथमवारः अस्ति यदा विश्वविद्यालयस्य कर्मिणां निधौ प्रथमतिथौ वेतनं न प्राप्तम्। एतेन विषये अशैक्षिककर्मचारीसंघेन कुलपतये निवेदनपत्रं प्रेषितम्। अशैक्षिककर्मचारीसंघस्य अध्यक्षः राजेशठाकुरः अन्ये च कार्यकारिणीपदाधिकारिणः कुलपतये निवेदनपत्रं समर्पितवन्तः। अस्य प्रतिलिपिः कुलसचिवाय वित्ताधिकारिणे च प्रेषिता। तस्मिन् लिखितमस्ति यत् प्रथमतः विश्वविद्यालयकर्मिणः स्ववेतनस्य प्रतीक्षां कर्तुं बाधिताः। फरवरीमासस्य वेतनं तृतीयमार्चपर्यन्तं अपि न प्राप्तम्। अस्य विलम्बस्य कारणात् समस्तकर्मचारिषु रोषः वर्तते। विश्वविद्यालयप्रशासनस्य कार्यपद्धतौ गम्भीरप्रश्नाः उत्पन्नाः। राजेशठाकुरः उक्तवान् यत् कर्मिणः वेतनस्य अभावेन कठिनतां अनुभवन्ति। बालानां विद्यालयशुल्कं, वेषं , पुस्तकानि च क्रेतुं गृहोपयोगिनां मासिकव्ययस्य पूर्तिं कर्तुं च कठिनताः जाताः।

साधारणजनस्य कृते सरलसंस्कृतेन अनुवादः आवश्यकः- डॉ. प्रकाशपन्तः

हिमसंस्कृतवार्ताः- उत्तराखण्ड- संस्कृतविश्वविद्यालये भारतीयभाषासमितेः, शिक्षामन्त्रालयस्य भारतसर्वकारस्य सहयोगेन सञ्चालितायाम् अनुवादकार्यशालायां चतुर्थदिवसे विषयविशेषज्ञः डॉ. ओमशर्मा प्रतिभागिभ्यः वाक्यनिर्माणस्य सूक्ष्मतासु सम्बन्धितां ज्ञानं अददत्। तेन उक्तम् यत् आङ्ग्लभाषायाः अथवा हिन्दीभाषायाः संस्कृतभाषायाम् अनुवादे विशेषतया संस्कृतभाषायाः वाक्यरचनायाः भाषाशैली सरलाभवेत्, यया सामान्यजनानां बोधे सुलभा भवेत्। अद्य संस्कृतभाषायाः रचनाकारैः मौलिकरचनया सह अनुवादे अपि सरलविन्यासस्य विशेषं ध्यानं दातव्यम्, तेन सर्वेषां पाठकानां समीपं साहित्यं प्रापयितुं शक्यते। संस्कृतभाषायाम् उत्तमः अनुवादकः अस्मिन् विषये विशेषं ध्यानं दद्यात् यत् अद्यतनं साहित्यं सरलमानकसंस्कृतेः भवेत्। कार्यशालायाम् अद्य उत्तराखण्डसंस्कृत-अकादम्याः सचिवः डॉ. वाजश्रवा आर्यः प्रतिभागिभ्यः सम्बोधितवान् यत् अद्य सम्पूर्णे देशे संस्कृतभाषायाः विद्वदनुवादकानां आवश्यकता अस्ति। अतः अपेक्षा अस्ति यत् युष्माभिः अन्ये अपि एतादृशकार्यक्रमाय प्रेरितव्याः। डॉ. आर्येण उक्तम् यत् उत्तराखण्डसंस्कृत-अकादमी अपि संस्कृतभाषायाः प्रसाराय अनेकविधकार्यक्रमान् नियमितरूपेण आयोजयति। अनुवादकार्यशालायाः समन्वयकः डॉ. प्रकाशचन्द्रपन्तः प्रतिभागिभ्यः अवदत् यत् भारतीयभाषासमितेः भारतसर्वकारस्य योजना अद्य सरलमानकसंस्कृतेः अनुवादं प्रोत्साहितुं उद्दिश्यते। अतः कार्यशालायाम् प्रतिभागिनः एषा विधिः लेखने अनुवादे च प्रशिक्ष्यन्ते। तेन उक्तम् यत् अनुवादे अस्मिन् विषये विशेषं ध्यानं दातव्यम् यत् 'न किञ्चित् योजयेत् न किञ्चित् अपाकुर्यात्'। एतादृशानुवादकार्याय विशेषतया प्रशिक्षणं दीयते। संयोजिका मीनाक्षीसिंहरावतः उक्तवती यत् श्वः अपराह्ने ३ वादने कार्यशालायाः समापनसमारोहः भविष्यति। तेन उक्तम् यत् समापनसमारोहे मुख्यातिथेः रूपेण केन्द्रीय- संस्कृत-विश्वविद्यालयस्य रघुनाथकीर्तिपरिसरस्य, देवप्रयागस्य निदेशकः प्रोफेसरः पी. वी. बी. सुब्रह्मण्यमः उपस्थितः भविष्यति। कार्यक्रमस्य अध्यक्षता प्रो. दिनेशचन्द्रशास्त्री, कुलपतिः करिष्यति। अस्मिन्नेव अवसरे डॉ. प्रतिभाशुक्ला, डॉ. प्रकाशजांगी, डॉ. नीरजनौटियाल, डॉ. नवीनजशोला, कुलदीपः, डॉ. अतुलचमोला, डॉ. कमलेशः, जीवनचन्दजोशी च उपस्थिताः आसन्।

KKSU : कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृत विश्वविद्यालये पञ्चदिवसीय अनुवाद-कार्यशाला

हिमसंस्कृतवार्ताः - रामटेकम्। भारतीयभाषासमित्याः (उच्चशिक्षामन्त्रालयः), भारतसर्वकारस्य, श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रियसंस्कृत विश्वविद्यालयस्य,नवदेहलीस्थस्य, कविकुलगुरुकालिदाससंस्कृतविश्व विद्यालयस्य,रामटेकस्य च संयुक्ताध्यापने पञ्चदिवसीयायाः अनुवादकार्यशालायाः उद्घाटनं कृतम्। कार्यक्रमस्य अध्यक्षता विश्वविद्यालयस्य कुलपतिः प्रो. हरेराम त्रिपाठी अकरोत्। डॉ. पंकज चण्डे, विश्वविद्यालयस्य संस्थापकः कुलपतिः डॉ. पंकज चांदे, मुख्यातिथिः आसीत्। तस्मिन् एव काले विशेषातिथिः श्रीलालबहादुरशास्त्री राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयनवीदिल्ली इत्यस्य कुलपतिः प्रो. मुरलीमनोहर पाठकः ऑनलाइन माध्यमद्वारा स्वस्य उपस्थितिं पञ्जीकृतवान्।

अनुवादः सुलभं कार्यं नास्ति- पाठकः

विशेषातिथिः मुरली मनोहरपाठकः अवदत्, 'विश्वविद्यालय -अनुदान-आयोगः सर्वासु भारतीयभाषासु पाठ्यक्रमाध्ययनसामग्रीप्रदानार्थं अग्रणी अस्ति।' अनुवादः सुलभं कार्यं नास्ति । एतत् कठिनं कार्यम् अस्ति। अनुवादः एकस्मात् भाषातः सामग्रीं अन्यभाषायां तुल्यार्थे परिवर्तनम् । अतः अस्यां अनुवादकार्यशालायां अनुवादशैली, तकनीकी, प्रक्रिया इत्यादिषु महत्त्वपूर्णतत्त्वेषु मार्गदर्शनं प्रदत्तं भविष्यति।

अनुवादः भाषायै पक्षं ददाति : डॉ. पंकजः चांदे

मुख्यातिथिः डॉ. पंकजचांदे उक्तवान् - 'अनुवादः कस्यापि भाषायाः विषयवस्तुने एतादृशं पक्षं ददाति, याशद् दूरं दूरं उड्डीयते।' अनुवादेन एकस्य राज्यस्य अन्यस्य राज्यस्य, एकस्य देशस्य अन्यस्य च देशस्य परिचयः भवति । अद्यत्वे अपि विधि-चिकित्सा-प्रबन्धन-विषये अधिकांशं पुस्तकं आङ्ग्लभाषायां वर्तते इति डॉ. चांदे-महोदयः दर्शितवान् । एतेषां पुस्तकानां अनुवादस्य आवश्यकतां सः प्रकटितवान् ।

अनुवादस्य कारणेन वेदाः उपनिषदश्च विदेशेषु प्राप्ताः - प्रो. एन.सी.पण्डा

सारस्वतातिथिः आचार्यः एन.सी. पण्डा उवाच - 'संस्कृते बहुसंख्याकाः हस्तलिखिताः पाण्डुलिप्यः उपलभ्यन्ते । अन्यभाषासु अनुवाद्य सम्पूर्णविश्वस्य कृते उपलब्धं कर्तुं शक्यते । रामायणस्य थाईभाषायां अनुवादः अभवत् तथा च वेद-उपनिषदां आङ्ग्लभाषायां, जर्मनभाषायां, फ्रेंचभाषायां च अनुवादः अभवत् । अस्माद् कारणात् एते ग्रन्थाः विदेशेषु प्राप्ताः । अनुवादद्वारा एव जगति एतेषां ग्रन्थानां परिचयः अभवत् । तथैव ज्योतिषशास्त्राधारितभारतीयग्रन्थवास्तुनुवादः करणीयः ।

अनुवादक्षेत्रे जीविकायाः अवसराः -प्रो. त्रिपाठी

कार्यक्रमस्य अध्यक्षः कुलपतिः प्रो. हरेराम त्रिपाठी उक्तवान् - 'भारतीयभाषासमित्याः उद्देश्यं देशे उत्तमानुवादकानाम् अन्तरं पूरयितुं वर्तते। देशे बहु महत्त्वपूर्णं अनुवादकार्यं अवशिष्टम् अस्ति । अनुमानानुसारं न्यायालयेषु ११ कोटिभ्यः अधिकाः निर्णयाः दत्ताः सन्ति । तेषां २२ भारतीयभाषासु अनुवादस्य योजना अस्ति । अतः कोटि-कोटि-अनुवादकानां आवश्यकता भविष्यति । अनेन लक्षशः जनाः जीविकाः प्राप्स्यन्ति। कुलपतिः अवदत्, 'गूगल (यन्त्रस्य) अर्थज्ञानं नास्ति।' अतः भाषाणां सुज्ञानयुक्तः विषयविशेषज्ञः एव उत्तमः अनुवादकः भवितुम् अर्हति । कुलपतिः परामर्शं दत्तवान् यत् द्वयोः भिन्नयोः भाषयोः विद्वांसः अपि मिलित्वा उत्तमं अनुवादं कर्तुं शक्नुवन्ति।

कार्यक्रमस्य परिचयः शिक्षाविभागप्रमुखः हृषिकेशदलाईः दत्तवान् ।